

Waterpassing Maaseik Centrum 1996

Het merkteken op bovenstaande foto bevindt zich in de muur van de Catharinakerk, aan de westgevel (kant Waagstraat) op 1,60 m. van de zuidkant en 90 cm. boven de grond. Dit merkteken is het TAW (tweede algemene waterpassing) HA61 en geeft een hoogte aan van 33,569 m. boven de zeespiegel. (foto: J. Vandeel).

Es het water van de Maas now toch ins...

168 Jan Deckers/Wien Corstjens

Toen in dec. '93 de Maas buiten haar oevers trad, bracht dit voor de inwoners van Maaseik en omstreken veel kommer en kwel. Het was 67 jaar geleden, in 1926, dat de Maas op deze wijze van zich liet spreken. Niemand vermoedde dat reeds in januari 1995 de Maas opnieuw het ganse Maasland in haar ban hield.

Opnieuw werd er gesleurd met zandzakken en liepen er desondanks kelders vol water.

Onder de bevolking van Maaseik deden de wildste verhalen de ronde. Zoals: "Als het water over de muurtjes van de dijk gaat, staat de Bospoort 3 meter onder water ...". "Hiel Mezeik verzup!"...

Een en ander leidde ertoe om in Maaseik en omliggende wijken een waterpassing uit te voeren.

Geschiedenis

In België werd een Algemene Waterpassing uitgevoerd tussen 1840 en 1879. Zij bevat 8500 punten verdeeld over het ganse land en diende als grondslag voor het trekken van niveaulijnen voor de oude kaart van België.

Dit net van meetpunten was niet aangeduid door bijzondere merktekens;

de punten waarvan de hoogte werd gepubliceerd waren drempels van kerken, openbare gebouwen, alleenstaande huizen, enz... Het uitgangspunt van de Algemene Waterpassing wordt genoemd "nulpunt van het Krijgsdepot" of "Zéro D". Dit is een theoretisch nulpunt, bepaald aan de hand van de laagste waterstanden van de zee gedurende 19 jaar. Het punt is gematerialiseerd in Oostende.

Van 1889 tot 1892 werd de "Nauwkeurigheidswaterpassing" uitgevoerd. Haar doel was, in aansluiting met de vreemde netten, verscheidene zeepeilen langs de Europese kust te verbinden. Het nulpunt van de Nauwkeurigheidswaterpassing bevindt zich 2,012 meter boven zéro D.

Van 1892 tot 1945 werden in het land meerdere plaatselijke netten uitgevoerd. Deze netten werden gemerkt door merktekens. Er bestaat echter twijfel wat betreft het gekozen nulpunt van enkele dezer netten.

Ongelijkheid in de nauwkeurigheid en de nulvlakken der netten, te grote afstanden tussen de merktekens, twijfelachtige identificatie van een aanzienlijk aantal punten van de Algemene Waterpassing,

verdwijnen van vele merktekens, verouderde hoogten, waren aanleiding tot de Tweede Algemene Waterpassing. In 1945 werd beslist een nieuw net samen te stellen op moderne basis, rekening houdend met de ondervinding opgedaan in de afgelopen jaren. Het nulvlak van de "Tweede Algemene Waterpassing" is gebaseerd op de zero D. Zijn vertrekpunt is het merkteken I, G, N, M, K, (identificatieletters van de meetnetten) geplaatst op het Koninklijk Observatorium van België, met een hoogte van 100,174 m boven het zeepeil.

De publicatie der resultaten van de Tweede Algemene Waterpassing gebeurt per arrondissement. Het publiek kan zich dus steeds, telefonisch of schriftelijk, tot de Waterpassingsdienst van het N.G.I. (Nationaal Geografisch Instituut) wenden. (tel. 02/6298211)
Hieronder een voorbeeld van hoe de gegevens zijn weergegeven in de gepubliceerde lijst.

Praktisch

Op 55 willekeurige punten in Maaseik en omgeving werden metingen verricht. Het nulpunt waarvan wij uitgingen was de bovenkant van de betonnen muur bij de meterschaal aan de trap aan de noordzijde van de brug.

Een lijst van de meetpunten met de resultaten treft men aan op bijgevoegde tabel. Elk meetpunt heeft een nummer in de tabel dat overeenkomt met de nummers op bijgevoegd situatieplan van Maaseik en op de x-as in de grafieken. Er werd gestreefd om zoveel mogelijk inwoners van Maaseik en omgeving een referentiepunt aan te bieden. Ook geeft de tabel de waarden weer die de meetpunten hebben t.o.v. respectievelijk het zeepeil en de waterstanden van december '93 en januari '95.

Grafiek nr. 1 geeft een voorstelling van de meetpunten vergeleken met voor-noemde muur.

De grafische voorstelling toont aan dat slechts 11 plaatsen van de 55 zouden worden gevrijwaard van overstroming indien het water zo hoog stijgt dat het over de betonnen muur stroomt.

In deze grafiek vallen 3 groepen van lijnen op die onder de 0-lijn liggen. Respectievelijk verwijzen zij naar de wijken Aldeneik, Rozenboomgaard en de St-Jansloperbeemden.

Volgens het kaartje 'Oude Maaslopen in het Maasland', behoren die plaatsen tot vroegere maasbeddingen.

Grafiek nr.2 stelt de hoogte van de meetpunten voor t.o.v. het zeepeil.

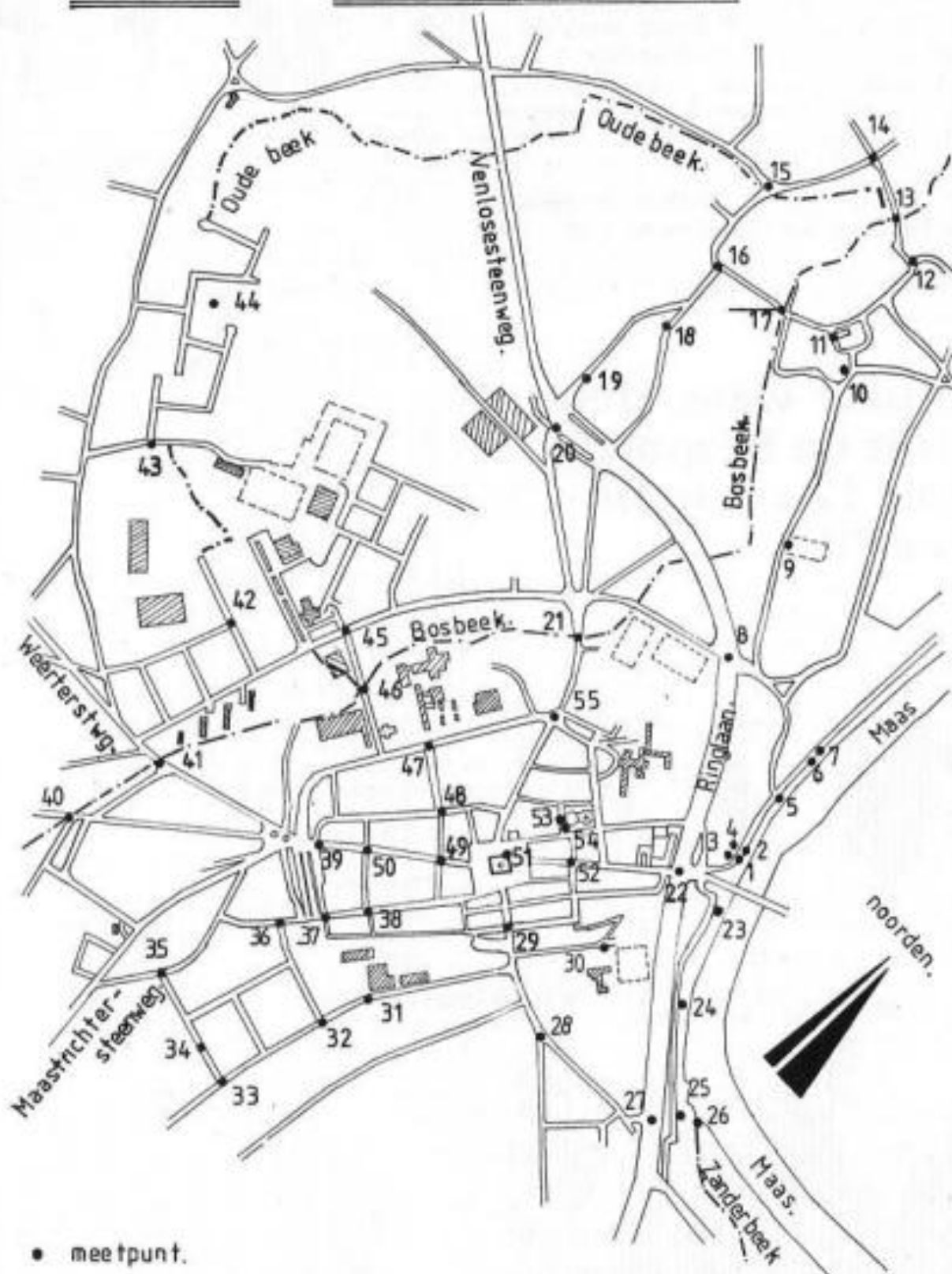
169

Stamnummer	M/k OM	Orde	Jaar der waterpassing	Planchette	Bepaling	Hoogte	Opmerkingen
QH 29 bis	k	1	1948	18/7 MAASEIK	Stadhuis van Maaseik. - Derde trede van de linker trap (N.W. 1892 = klinknagel CF 6-1b)	33,269	Hoogte CO6-1B (1892) = 33,269
Ha 61	M	3	1953	18/77 MAASEIK	Stad Maaseik. - Kerk van de stad - W. Gevel (Waagstraat) 1m.60 van de Z.kant 90cm boven de grond	33,569	

Kolom 2:	De aanduiding M, k, OM, betekent respectievelijk Merkteken, klinknagel, Oud Merkteken;
Kolom 3:	Duidt aan of het merkteken tot de eerste, tweede of derde orde behoort;
Kolom 5:	Vernoemt het blad op schaal 40.000ste en de planchette op 20.000ste waar het merkteken zich bevindt;
Kolom 6:	Situering van het meetpunt;
Kolom 8:	Bevat gebeurlijk het resultaat van de vergelijking van de huidige met de verouderde hoogten.

SITUATIEPLAN

'Stad Moaseik.'

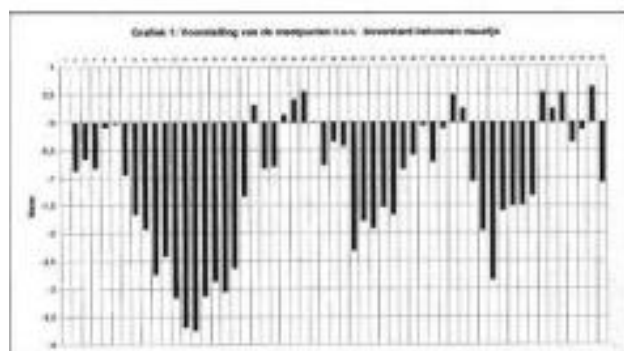

nrs. meet- punten	peil t.o.v. muurtje in m.	peil t.o.v. zeipeil in m.	Peil t.o.v. hoogste waterstand 12/'93, 1/'95	plaatsbeschrijving van de meetpunten
1	0	32.94	0.87	klinknagel op bovenkant muurtje bij de meterschaal naast de trap, ten N van de brug
2	-0.87	32.07	0.00	hoogste waterstand januari '95 en december '93 (grafiek G. Winkels)
3	-0.66	32.28	0.21	peil waterstand 1926
4	-0.82	32.12	0.05	peil waterstand 1880
5	-0.09	32.85	0.78	muureinde t.h.v. Bleumerhoven nr. 2
6	-0.03	32.91	0.84	klinknagel op betonnen constructie t.h.v. NV Dragetra
7	-0.94	32.00	-0.07	peilhoogte 32,00 m (op meterschaal bevestigd aan de betonnen constructie)
8	-1.67	31.27	-0.80	kruispunt, Ringlaan-Maasweg
9	-1.93	31.01	-1.06	ingang kerkhof Aldeneik
10	-2.74	30.20	-1.87	Willibrordusput
11	-2.42	30.52	-1.55	ingang kerk Aldeneik
12	-3.16	29.78	-2.29	Leugenbrug
13	-3.69	29.25	-2.82	brugje in Broekstraat aan pompstation
14	-3.75	29.19	-2.88	kruispunt Broekstraat
15	-3.14	29.80	-2.27	kruispunt Broekstraat - Javanastraat
16	-2.87	30.07	-2.00	kruispunt Hamontweg - Javanastraat
17	-3.05	29.89	-2.18	brugje over de Bosbeek aan "De Winde"
18	-2.63	30.31	-1.76	Hamontweg t.h.v. nr. 60
19	-1.34	31.60	-0.47	verkeersdrempel Bloesemweg t.h.v; nr. 6
20	0.31	33.25	1.18	kruispunt Fabiolalaan - Venlosesteenweg
21	-0.83	32.11	0.04	brugje over Bosbeek, Venlosesteenweg
22	-0.80	32.14	0.07	kruispunt Bleumerstraat - Ringlaan
23	0.13	33.07	1.00	muurtje bij grenspaal ten Z van maasbrug
24	0.40	33.34	1.27	muurtje t.h.v. het vroegere fort op de dijk naar Labaer
25	0.55	33.49	1.42	muureinde aan Labaer
26	0.00	32.94	0.88	midden brug aan Labaer
27	-0.77	32.17	0.09	midden ringlaan t.h.v. Labaer
28	-0.35	32.59	0.52	kruispunt Zonnelaan - Hepperstraat
29	-0.43	32.51	0.44	deksel riolering, kruispunt Walstr. - Everstr.
30	-2.32	30.62	-1.45	deksel riolering, Hepperpoort, Lagere School HKK
31	-1.79	31.15	-0.92	verkeersdrempel Eerste Straat t.h.v. de Vrije Humaniora
32	-1.91	31.02	-1.04	deksel riolering Kaartridderstr. - Eerste Str.
33	-1.53	31.41	-0.67	kruispunt Eerste Str. - H. Wammesstr.
34	-1.67	31.27	-0.80	verkeersdrempel H. Wammesstr. t.h.v; huis nr. 13
35	-0.85	32.09	0.02	deksel riolering kruispunt H. Wammesstr. - Plantage
36	-0.58	32.35	0.28	kruispunt Rozenboomgaardstr. - Kaartridderstr.
37	-0.06	32.88	0.81	verkeersdrempel Prinsenhoflaan
38	-0.72	32.22	0.15	kruispunt Rueelstr. - Boomgaardstr.
39	-0.12	32.83	0.75	ingang van de Bosstraat
40	0.49	33.43	1.36	brug over Bosbeek, K. Albertlaan
41	0.25	33.19	1.12	brug over Bosbeek, Bosmolen
42	-1.07	31.87	-0.20	H. Memlingstr. t.h.v. huis nr. 9
43	-1.95	30.99	-1.08	kruispunt Meidoornl. - Berkenlaan
44	-2.84	30.10	-1.97	speelplein St.-Janslopersbempden, afwaterinsputje
45	-1.60	31.34	-0.73	zebrapad Van Eycklaan t.h.v. Cultureel Centrum
46	-1.51	31.42	-0.64	voetgangersbrugje A. Claessensweg, tussen Cult. Centrum en GB
47	-1.49	31.45	-0.62	riooldeksel Loerstr. - Philipslaan
48	-1.33	31.61	-0.46	riooldeksel Pelerstr. - Halstr.
49	0.53	33.47	1.40	kruispunt Bosstr. - Halstr.
50	0.23	33.17	1.11	kruispunt Bosstr. - Rueelstr.
51	0.52	33.46	1.39	Arduinen boardsteen rond 't standbeeld van Jan & Hubert Van Eyck
52	-0.36	32.58	0.51	kruispunt Torestraat - Bleumerstraat - Houtstraat
53	-0.13	32.81	0.74	onderkant trap hoofdingang St-Catharinakerk
54	0.63	33.57	1.50	voetje aan W. gevel St. Catharinakerk, 1,6 m van z.kant, 90 cm boven de grond
55	-1.09	31.85	-0.22	kruispunt Eikerpoort

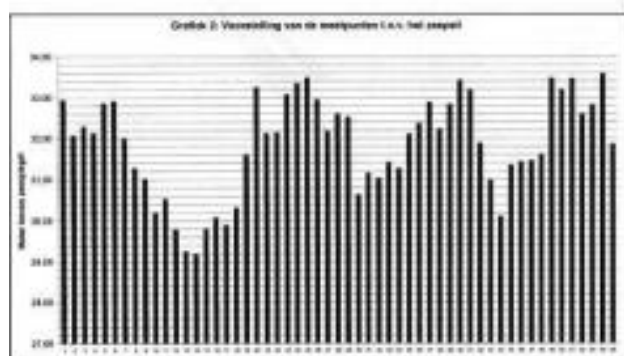
Grafiek nr. 3 stelt de hoogte der meetpunten voor t.o.v. de waterstanden van december '93 en januari '95. Dhr. G. Winkels stelde ons de grafische voorstelling van de 'Waterstanden Maasbrug Maaseik' ter beschikking. Zij stelt de evolutie van het maaspeil voor tijdens de voornoemde perioden van hoog water, opgenomen aan de meet-schaal bij punt 1.

De gedragingen van de Maas van 1880 tot 1990 worden in grafiek nr. 4 uitgedrukt. Het betreft hier gemiddelde maandelijkse waterstanden.

172 ... beer waas, den stuit de Bosport mer 12 cm in het beer!!!

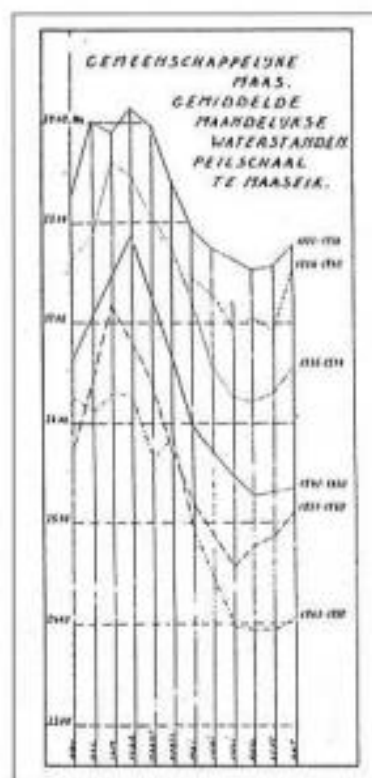
Grafiek 1

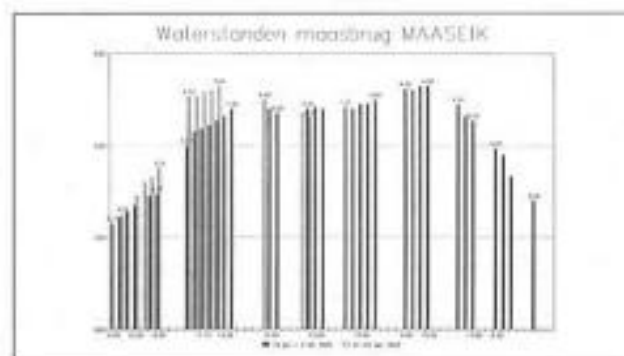
Grafiek 2

Grafiek 3

Grafiek 4

Waterstanden Maasbrug Maaseik